

КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри фінансового менеджменту,
протокол № 6 від " 9 " січня 2020 р.
Зав. кафедри _____ проф. Ситник Н.С.
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

освітня програма «Фінанси, митна та податкова справа»

освітній ступінь: бакалавр

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент кафедри
фінансового менеджменту, к.е.н., доцент

ЛЬВІВ 2020

Конспект лекції № 1, 2

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Гроші і кредит, Фінанси], передуює [Бюджетна система, Податкова система, Банківська система, Страхування, Міжнародні фінанси].

Мета лекції: вивчити об'єкт, предмет і завдання навчальної дисципліни «Фінансовий ринок», сутність та функції фінансового ринку.

План лекції (навчальні питання):

1. Взаємодія і співвідношення реального та фінансового секторів економіки.
2. Рух фінансових потоків в економіці
3. Фінансова система та її структура, місце фінансового ринку
4. Сутність і функції фінансового ринку.
5. Базові компетенції фінансового ринку
6. Структура фінансового ринку.
7. Суб'єкти фінансового ринку
8. Фінансові активи і фінансові інструменти
9. Глобалізація фінансових ринків: причини, фактори, наслідки

Опорні поняття: фінанси, фінансовий ринок, фінансова система, фінансова діяльність, об'єкти і суб'єкти фінансового ринку, функції фінансового ринку, фінансові активи і фінансові інструменти.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання і завдання студентам для контролю знань:

1. Розкрийте економічну сутність фінансового ринку.
2. Сутність фінансового ринку: об'єкти і суб'єкти та функції.
3. Визначити основні концептуальні підходи, які впливають на розвиток фінансового ринку.
4. Зміст фінансової системи та її структура.
5. Глобалізація фінансових ринків: причини, фактори, наслідки
6. Фінансові ресурси як носій фінансових відносин
7. Дискусійні питання.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 1 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 1.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н., доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Конспект лекції № 3, 4

Тема 2. Регулювання фінансового ринку

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Гроші і кредит, Фінанси], передую [Бюджетна система, Податкова система, Банківська система, Страхування, Міжнародні фінанси].

Мета лекції: вивчити теоретичні основи щодо сутності регулювання фінансового ринку: принципи, напрями, рівні та форми регулювання.

План лекції (навчальні питання):

1. Сутність регулювання фінансового ринку: принципи, напрями, рівні та форми регулювання
2. Державне регулювання фінансового ринку України: сутність, сфери та важелі регулювання
3. Внутрішнє регулювання фінансового ринку
4. Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду
5. Сучасні проблеми регулювання фінансового ринку, необхідність створення нової концепції регулювання
6. Моделі реорганізації системи регулювання та нагляду в Україні в контексті євроінтеграційних процесів

Опорні поняття: регулювання фінансового ринку, державне регулювання фінансового ринку України, внутрішнє регулювання фінансового ринку, банківське регулювання та нагляд, важелі регулювання.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання і завдання студентам для контролю знань:

1. Розкрийте економічну сутність державне регулювання фінансового ринку України.
2. Сутність внутрішнього регулювання фінансового ринку.
3. Визначити основні міжнародні норми банківського регулювання та нагляду.
4. Зміст державного регулювання фінансового ринку України: сутність, сфери та важелі регулювання
5. Сучасні проблеми регулювання фінансового ринку, необхідність створення нової концепції регулювання
6. Моделі реорганізації системи регулювання та нагляду в Україні в контексті євроінтеграційних процесів
8. Дискусійні питання.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 2 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 2.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н., доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Конспект лекції № 5, 6

Тема 3. Інфраструктура фінансового ринку

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Гроші і кредит, Фінанси], передує [Бюджетна система, Податкова система, Банківська система, Страхування, Міжнародні фінанси].

Мета лекції: вивчити теоретичні основи щодо класифікації фінансового посередництва на фінансовому ринку.

План лекції (навчальні питання):

1. Інфраструктура та її склад
2. Класифікація фінансового посередництва
3. Банківські посередники
4. Небанківські фінансово-кредитні інститути
5. Контрактні фінансові інститути

Опорні поняття: фінансові посередники, класифікація фінансового посередництва, банківські посередники, небанківські фінансово-кредитні інститути, контрактні фінансові інститути.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання і завдання студентам для контролю знань:

1. Розкрийте економічну сутність фінансового посередництва.
2. Класифікація фінансового посередництва.
3. Сутність банківських посередників.
4. Сутність небанківських фінансово-кредитних інститутів.
5. Сутність контрактних фінансових інститутів.
6. Дискусійні питання.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 3 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 3.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н., доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Конспект лекції № 7, 8

Тема 4. Дохідність, ризик та ціна капіталу на фінансовому ринку

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Гроші і кредит, Фінанси], передує [Бюджетна система, Податкова система, Банківська система, Страхування, Міжнародні фінанси].

Мета лекції: вивчити теоретичні основи щодо ціноутворення на фінансовому ринку на різні фінансові активи, розглянути суть та основні методи нейтралізації фінансових ризиків на фінансовому ринку.

План лекції (навчальні питання):

1. Ціноутворення на фінансовому ринку на різні фінансові активи
2. Оцінка інвестиційних якостей фінансових посередників
3. Визначення ставки дохідності або ціна капіталу
4. Моделі оцінки фінансових інструментів
5. Оцінювання облігацій
6. Оцінювання акцій
7. Дохідність операцій з фінансовими активами
8. Модель оцінки капітальних активів
9. Фінансові ризики
10. Поняття та класифікація фінансових ризиків
11. Методи оцінки ризиків
12. Основні методи нейтралізації фінансових ризиків на фінансовому ринку

Опорні поняття: ціноутворення, фінансові активи, ціна капіталу, ставка дохідності, моделі оцінки фінансових інструментів, оцінювання облігацій, оцінювання акцій, фінансові ризики, методи оцінки ризиків, методи нейтралізації фінансових ризиків

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання і завдання студентам для контролю знань:

1. Розкрийте економічну сутність ціноутворення на фінансовому ринку.
2. Сутність оцінки інвестиційних якостей фінансових посередників.
3. Визначити ставку дохідності або ціну капіталу.
4. Провести оцінювання облігацій та акцій.
5. Розглянути моделі оцінки капітальних активів.
6. Розкрийте економічну сутність фінансових ризиків.
7. Зміст методів оцінки ризиків.
8. Розглянути основні методи нейтралізації фінансових ризиків на фінансовому ринку.
9. Дискусійні питання.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 4 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 4.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н., доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Конспект лекції № 9, 10

Тема 5. Грошово-кредитний ринок

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Гроші і кредит, Фінанси], передую [Бюджетна система, Податкова система, Банківська система, Страхування, Міжнародні фінанси].

Мета лекції: вивчити теоретичні основи щодо загальної характеристики грошово-кредитного ринку, функції, учасники, попит і пропозиція на грошовому ринку та розглянути сучасний стан і тенденції розвитку банківської системи України.

План лекції (навчальні питання):

1. Загальна характеристика грошово-кредитного ринку, функції, учасники, попит і пропозиція на грошовому ринку
2. Сутність та особливості функціонування грошового ринку
3. Сутність грошового ринку
4. Структура та основні інструменти грошового ринку
5. Ринок капіталів: сутність, функції, організація
6. Кредитний ринок: основи організації та види кредитів
7. Банки як основні учасники кредитного ринку
8. Державний кредит, його форми та види
9. Державний борг України
10. Кредитні рейтинги
11. Сучасний стан і тенденції розвитку банківської системи України
12. Ключові фактори і напрями оздоровлення банківської системи України

Опорні поняття: грошово-кредитний ринок, грошовий ринок, ринок капіталів, кредитний ринок, банки, державний кредит, державний борг, кредитні рейтинги, банківська система.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання і завдання студентам для контролю знань:

1. Провести загальну характеристику грошово-кредитного ринку, функції, учасники, попит і пропозиція на грошовому ринку
2. Розкрийте економічну грошового ринку.
3. Розкрийте економічну ринку капіталів.
4. Розкрийте економічну кредитного ринку.
5. Охарактеризуйте банки як основні учасники кредитного ринку.
6. Сутність державного кредиту, його форми та види.
7. Сутність державного боргу України.
8. Сутність кредитних рейтингів.
9. Зміст сучасного стану і тенденцій розвитку банківської системи України.
10. Визначити ключові фактори і напрями оздоровлення банківської системи України.
11. Дискусійні питання.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 5 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 5.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н., доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Конспект лекції № 11, 12

Тема 6. Валютний ринок

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Гроші і кредит, Фінанси], передує [Бюджетна система, Податкова система, Банківська система, Страхування, Міжнародні фінанси].

Мета лекції: вивчити теоретичні основи щодо становлення національної та світової валютних систем, вивчити поняття, функції та суб'єкти валютного ринку, валютний курс, валютні операції, валютний трейдинг, прогнозування валютних курсів.

План лекції (навчальні питання):

1. Становлення національної та світової валютних систем
2. Поняття, функції та суб'єкти валютного ринку
3. Валютний курс
4. Валютні операції.
5. Валютний трейдинг.
6. Прогнозування валютних курсів
7. Валютне регулювання та курсова політика центрального банку в сучасних умовах України
8. Золотовалютні резерви країни.
9. Управління золотовалютними резервами

Опорні поняття: національна та світова валютна система, валютний ринок, валютний курс, валютні операції, валютний трейдинг, прогнозування валютних курсів, валютне регулювання, курсова політика центрального банку, золотовалютні резерви країни, управління золотовалютними резервами.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання і завдання студентам для контролю знань:

1. Розкрийте економічну сутність поняття, функції та суб'єкти валютного ринку.
2. Проаналізуйте становлення національної та світової валютних систем.
3. Сутність валютного курсу.
4. Сутність валютних операцій.
5. Сутність валютного трейдингу.
6. Зміст прогнозування валютних курсів.
7. Аналіз валютного регулювання та курсова політика центрального банку в сучасних умовах України.
8. Золотовалютні резерви країни. Управління золотовалютними резервами
9. Дискусійні питання.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 6 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 6.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н., доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Конспект лекції № 13, 14

Тема 7. Фондовий ринок

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Гроші і кредит, Фінанси], передує [Бюджетна система, Податкова система, Банківська система, Страхування, Міжнародні фінанси].

Мета лекції: вивчити основи щодо сутності, функцій, принципів функціонування фондового ринку та охарактеризувати сучасний фондовий ринок України: проблеми та шляхи їх вирішення.

План лекції (навчальні питання):

1. Основи функціонування фондового ринку
2. Сутність, функції, принципи функціонування фондового ринку
3. Класифікація фондових ринків
4. Фінансові інструменти фондового ринку
5. Класифікація цінних паперів
6. Інвестиційні властивості цінних паперів
7. Рейтингові оцінки цінних паперів
8. Фундаментальний та технічний аналіз фондового ринку.
9. Інвестиційні стратегії на фондовому ринку
10. Фондова біржа та біржові операції
11. Фондові ринки та фондові біржі світу
12. Рейтинги фондового ринку.
13. Біржові індекси
14. Професійна діяльність на фондовому ринку.
15. Національна депозитарна система
16. Сучасний фондовий ринок України: проблеми та шляхи їх вирішення. Стратегії розвитку

Опорні поняття: фондовий ринок, принципи функціонування фондового ринку, цінні папери, рейтингові оцінки цінних паперів, фондова біржа, біржові операції, рейтинг фондового ринку, біржові індекси, національна депозитарна система.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання і завдання студентам для контролю знань:

1. Розкрийте економічну сутність функціонування фондового ринку.
2. Сутність, функції, принципи функціонування фондового ринку.
3. Сутність і класифікація цінних паперів.
4. Визначити рейтингові оцінки цінних паперів.
5. Зміст фондової біржі та біржових операцій.
6. Національна депозитарна система як один з регуляторів фінансових відносин на ринку.
7. Дискусійні питання функцій фінансів.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 7 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 7.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н., доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Конспект лекції № 15, 16

Тема 8. Ринок похідних фінансових інструментів

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Гроші і кредит, Фінанси], передує [Бюджетна система, Податкова система, Банківська система, Страхування, Міжнародні фінанси].

Мета лекції: вивчити основи організації та функціонування ринку похідних цінних паперів та різновиди похідних фінансових інструментів.

План лекції (навчальні питання):

1. Основи організації та функціонування ринку похідних цінних паперів
2. Види похідних фінансових інструментів
3. Основні засоби аналізу ринку похідних інструментів

Опорні поняття: ринок похідних цінних паперів, похідні цінні папери, засоби аналізу ринку похідних інструментів, ф'ючерси, форварди, свопи, опціони.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання і завдання студентам для контролю знань:

1. Розкрийте економічну сутність організації та функціонування ринку похідних цінних паперів.
2. Розкрийте економічну сутність похідних цінних паперів.
3. Проаналізуйте основні засоби ринку похідних інструментів.
4. Дискусійні питання функцій фінансів.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 8 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 8.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н., доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Конспект лекції № 17, 18

Тема 9. Страховий ринок

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Гроші і кредит, Фінанси], передує [Бюджетна система, Податкова система, Банківська система, Страхування, Міжнародні фінанси].

Мета лекції: вивчити теоретичні основи функціонування страхових компаній на фінансовому ринку, недержавних пенсійних фондів, їх фінансові активи і розміщення на фінансовому ринку та зв'язок страхового сегменту з іншими сегментами фінансового ринку.

План лекції (навчальні питання):

1. Страхові компанії на фінансовому ринку: світові тенденції
2. Страхові резерви. Основні напрями та інструменти їх розміщення
3. Недержавні пенсійні фонди, їх фінансові активи і розміщення на фінансовому ринку
4. Інвестиційний капітал страхових компаній в Україні
5. Страхові резерви і можливості їх інвестування
6. Структура інвестиційного портфеля українських страховиків
7. Зв'язок страхового сегменту з іншими сегментами фінансового ринку

Опорні поняття: страхові компанії, страхові резерви, недержавні пенсійні фонди, інвестиційний капітал страхових компаній, інвестиційний портфель українських страховиків, страховий сегмент.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання і завдання студентам для контролю знань:

1. Розкрийте економічну сутність страхових компаній на фінансовому ринку.
2. Сутність страхування: концепції, ознаки, функції.
3. Визначити основні концептуальні підходи, які впливають на розвиток недержавних пенсійних фондів, їх фінансові активи і розміщення на фінансовому ринку.
4. Проаналізувати зв'язок страхового сегменту з іншими сегментами фінансового ринку.
5. Дискусійні питання функцій фінансів.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 9 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 9.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н., доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Конспект лекції № 19, 20

Тема 10. Ринок дорогоцінних металів

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Гроші і кредит, Фінанси], передує [Бюджетна система, Податкова система, Банківська система, Страхування, Міжнародні фінанси].

Мета лекції: вивчити теоретичні основи щодо значення і ролі золота у міжнародній валютній системі, сутності, класифікації та особливостей функціонування ринку дорогоцінних металів.

План лекції (навчальні питання):

1. Значення і роль золота у міжнародній валютній системі
2. Сутність, класифікація та особливості функціонування ринку дорогоцінних металів
3. Характеристика операцій із золотом та особливості проведення «золотовалютних» аукціонів
4. Ринок банківських металів в Україні

Опорні поняття: золота у міжнародній валютній системі, ринок дорогоцінних металів, операцій із золотом, «золотовалютні» аукціони, ринок банківських металів.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання і завдання студентам для контролю знань:

1. Розкрийте економічну сутність, значення і роль золота у міжнародній валютній системі.
2. Сутність функціонування ринку дорогоцінних металів.
3. Визначити основні концептуальні підходи, які впливають на операції із золотом та особливості проведення «золотовалютних» аукціонів.
4. Зміст ринку банківських металів в Україні.
5. Дискусійні питання функцій фінансів.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 10 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 10.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н., доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Конспект лекції № 21, 22

Тема 11. Ринок нерухомості та землі

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Гроші і кредит, Фінанси], передуює [Бюджетна система, Податкова система, Банківська система, Страхування, Міжнародні фінанси].

Мета лекції: вивчити теоретичні основи щодо ринку нерухомого майна та ринку землі у структурі ринку нерухомості, розглянути зарубіжний досвід становлення та функціонування ринку землі та українські особливості.

План лекції (навчальні питання):

1. Ринок нерухомого майна
2. Ринок землі у структурі ринку нерухомості
3. Зарубіжний досвід становлення та функціонування ринку землі та українські особливості

Опорні поняття: ринок нерухомого майна, ринок землі.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання і завдання студентам для контролю знань:

1. Розкрийте економічну сутність ринку нерухомого майна.
2. Сутність ринку землі у структурі ринку нерухомості.
3. Проаналізувати зарубіжний досвід становлення та функціонування ринку землі та українські особливості.
4. Дискусійні питання функцій фінансів.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 11 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 11.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н., доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Конспект лекції № 23, 24

Тема 12. Міжнародний фінансовий ринок

Міжпредметні зв'язки: після вивчення [Політичної економіки, Мікроекономіки, Макроекономіки, Гроші і кредит, Фінанси], передує [Бюджетна система, Податкова система, Банківська система, Страхування, Міжнародні фінанси].

Мета лекції: вивчити теоретичні основи щодо функціонування світового фінансового ринку, його структури та суб'єктів.

План лекції (навчальні питання):

1. Світовий фінансовий ринок, його структура та суб'єкти
2. Світові фінансові потоки та світові фінансові центри
3. Фінансові інструменти міжнародного фінансового ринку
4. Міжнародні фінансові організації

Опорні поняття: світовий фінансовий ринок, світові фінансові потоки, світові фінансові центри, фінансові інструменти міжнародного фінансового ринку, міжнародні фінансові організації.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій, презентація.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання і завдання студентам для контролю знань:

1. Розкрийте економічну сутність світового фінансового ринку.
2. Сутність світових фінансових потоків.
3. Сутність світових фінансових центрів.
4. Визначити основні фінансові інструменти міжнародного фінансового ринку.
5. Зміст міжнародних фінансових організацій.
6. Дискусійні питання функцій фінансів.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 12 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 12.

Укладач:

Татарин Н.Б. – доцент
кафедри фінансового
менеджменту, к.е.н., доцент

(підпис)

(ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

4.1. Основна література

1. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991р. №1576-XII // ВВР. – 1991. – №49. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
2. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006р. №3480-IV // Податки та бухгалтерський облік. – 2006. – № 35-36 (906-907). – С.5-27. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
3. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30.10.1996р. №448/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр>
4. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999р. №679-XIV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
5. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000р. №212-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
6. Закон України „Про внесення змін до Закону України „Про страхування” від 16.05.2008р. №357-V. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/357-16>
7. Закон України „Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів” від 10.12.1997р. №710/97-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710/97-вр>
8. Положення про функціонування фондових бірж. Затв. рішенням НКЦПФР від 22.11.2012 р. № 1688 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2082-12>
9. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reforms.in.ua/Content/download/reforms/Financial%20sector/Complex%20program%20finance%20v3.pdf>
10. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf
11. Банківська безпека : навч. посіб. / О. Д. Вовчак, Ю. О. Самура, В. А. Сидоренко, В. А. Вареник. – К. : Знання, 2013. – 237 с.
12. Близнюк О.П., Іванюта І.М. Ринок фінансових послуг: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» / О.П. Близнюк, І.М. Іванюта. – Х.: ХДУХТ, 2017. – 255с. URL : http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1711/1/Навч_посіб_РФП_2017.pdf
13. Божидарнік Н. В. Валютні операції : підручник / Н. В. Божидарнік. – К. : ЦУЛ, 2013. – 688 с.
14. Бурковська А. В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах : навч. посіб. / А. В. Бурковська. – К. : ЦУЛ, 2014. – 208 с.
15. Ваніна Н. М. Ринок цінних паперів. Практикум : навч. посіб. / Н. М. Ваніна. – К. : ЦУЛ, 2014. – 176 с.
16. Еш С.М. Фінансовий ринок: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 528с.
17. Еш С. М. Ринок фінансових послуг : Підручник / С. М. Еш. – К. : ЦУЛ, 2015. – 420 С.
18. Єгоричева С. Б. Організація фінансового моніторингу в банках : навч. посіб. / С. Б. Єгоричева. – К. : ЦУЛ, 2014. – 292 с.
19. Кузнецова С. А. Банківська система : навч. посіб. / С. А. Кузнецова. – К. : ЦУЛ, 2013. – 400 с.
20. Левандівський О. Т. Банківські операції : навч. посіб. / О. Т. Левандівський, П. Е. Деметер. – К. : Знання, 2012. – 463 с.

21. Лук'янов В. С. Сучасні фінансові ринки / В. С. Лук'янов. – К. : Знання, 2013. – 479 с.
22. Лютий І. О. Банківські інститути в умовах глобалізації ринку фінансових послуг : монографія / І. О. Лютий, О. М. Юрчук. – К. : Знання, 2011. – 357 с.
23. Петрашко Л. П. Валютні операції : навч. посіб. / Л. П. Петрашко. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 271 с.
24. Прасолова С. П. Банківські операції : навч. посіб. / С. П. Прасолова. – К. : ЦУЛ, 2013. – 568 с.
25. Страхування : практикум : навч. посіб. / за ред. В. Д. Базилевича. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Знання, 2011. – 607 с.
26. Черкасова С. Г. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / С. Г. Черкасова. – К. : Ліра-К, 2015. – 450 с.
27. Цінні папери : практикум : навч. посіб. / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, Н.В. Ковтун та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича. – К. : Знання, 2013. – 791 с.
28. Шкварчук Л. О. Фінансовий ринок : навч. посіб. / Л. О. Шкварчук. – К. : Знання, 2013. – 382 с. URL : http://wiki.lp.edu.ua/wiki/images/c/c5/Фінансовий_ринок.pdf
29. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : підручник / В. М. Шелудько. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2013. – 375 с.
30. Шелудько В. М. Фінансовий ринок : підручник / В. М. Шелудько. – 3-те вид., стер. – К. : Знання, 2015. – 535 с.
31. Фінансовий механізм управління ліквідністю банку : монографія / [Бурденко І. М., Дмитрієв Є. Є., Ребрик Ю. С., Серпенінова Ю. С.]. – Суми : Університетська книга, 2015. – 136 с.
32. Фінансовий ринок: Навч. посібник за заг. ред. Арутюнян С.С. / Арутюнян С.С., Добриніні Л.В. та інші. – К.: Гуляєва В.М., 2018. – 484с.

4.2. Додаткова література

1. Аванесова І. А. Фінансові послуги : навч. посіб. / І. А. Аванесова. – К. : Ліра-К, 2013. – 576 с.
2. Белова І. В. Банківська статистика : навч. посіб. / І. В. Белова. – К. : Ліра-К, 2015. – 431 с.
3. Божидарнік Н. В. Валютні операції : підручник / Н. В. Божидарнік. – К. : Ліра-К, 2013. – 698 с.
4. Вовчак О. Д. Банківська справа : навч. посіб. / О. Д. Вовчак. – К. : Ліра-К, 2012. – 560 с.
5. Вовчак О. Д. Банківський нагляд : навч. посіб. / О. Д. Вовчак. – К. : Ліра-К, 2012. – 472 с.
6. Базилевич В. Д. Цінні папери : навч. посіб. / В. Д. Базилевич. – К. : Ліра-К, 2013. – 791 с.
7. Безугла О. В. Соціальне страхування : навч. посіб. / О. В. Безугла. – К. : Ліра-К, 2011. – 368 с.
8. Буднік М.М., Мартюшева Л.С., Сабіна Н.В. Фінансовий ринок: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 334 с.
9. Бурковська А. В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах : навч. посіб. / А. В. Бурковська. – К. : Ліра-К, 2014. – 208 с.
10. Буряк П.Ю., Смолінська С.Д., Татарин Н.Б. Фінанси: Підручник. – К.: «Хай-Тек Прес», 2010. – 392с.
11. Васюренко О.В. Банківські операції: Навч.посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Т-во „Знання”, КОО, 2011. – 255 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
12. Верхуша Н. П. Механізм управління кредитним ризиком банку: питання теорії та практики : монографія / Н. П. Верхуша. – К. : Ліра-К, 2014. – 91 с.
13. Вірван Л. А. Міжнародний банківський бізнес. Базові категорії, поняття, терміни : підручник / Л. А. Вірван. – К. : Ліра-К, 2014. – 312 с.

14. Вірван Л. А. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посіб. / Л. А. Вірван. – К. : Ліра-К, 2014. – 216 с.
15. Говорушко Т. А. Страхування : навч. посіб. / Т. А. Говорушко. – К. : Ліра-К, 2014. – 328 с.
16. Говорушко Т. А. Страхові послуги : навч. посіб. / Т. А. Говорушко. – К. : Ліра-К, 2011. – 400 с.
17. Гудзь Т. П. Банківський нагляд : навч. посіб. / Т. П. Гудзь. – К. : Ліра-К, 2014. – 380 с.
18. Гудзь Т. П. Банківський нагляд : підручник / Т. П. Гудзь. – К. : Ліра-К, 2014. – 380 с.
19. Дема Д. І. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / Д. І. Дема. – К. : Ліра-К, 2013. – 376 с.
20. Дзюблюко О. В. Банківські операції : підручник / О. В. Дзюблюко. – К. : Ліра-К, 2013. – 688 с.
21. Єпіфанов А. О. Операції комерційних банків : навч. посіб. / А. О. Єпіфанов. – К. : Ліра-К, 2015. – 523 с.
22. Єгоричева С. Б. Організація фінансового моніторингу в банках : навч. посіб. / С. Б. Єгоричева. – К. : Ліра-К, 2014. – 292 с.
23. Конопліна Ю. С. Соціальне страхування : навч. посіб. / Ю. С. Конопліна. – К. : Ліра-К, 2015. – 224 с.
24. Котковський О. В. Банківський нагляд : навч. посіб. / О. В. Котковський. – К. : Ліра-К, 2014. – 314 с.
25. Кузнецова С. А. Банківська система : навч. посіб. / С. А. Кузнецова. – К. : Ліра-К, 2014. – 400 с.
26. Кушнір Т.Б. Економіка і організація біржової торгівлі: Навч.посіб.: 2 вид., стереотипне. – Харків: Консул, 2014. – 216 с.
27. Науменкова С.В., Андрєєв А.В., Журавка Ф.О. Фінансовий ринок та інвестиції: Збірник тестових завдань і вправ. – К.: Т-во „Знання”, КОО, 2012. – 214 с.
28. Карпінський Б. А. Фінансова система : навч. посіб. / Б. А. Карпінський. – К. : Ліра-К, 2015. – 280 с.
29. Копилюк О. І. Банківські операції : навч. посіб. / О. І. Копилюк. – К.: Ліра-К, 2012. – 416 с.
30. Котковський О. В. Банківські операції : навч. посіб. / О. В. Котковський. – К.: Ліра-К, 2011. – 498 с.
31. Ковальчук К. Ф. Банківські операції : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук. – К.: Ліра-К, 2013. – 162 с.
32. Ковальчук К. Ф. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції : навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук. – К. : Ліра-К, 2013. – 150 с.
33. Козьменко О. В. Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації : монографія / О. В. Козьменко, С. М. Козьменко. – К. : Ліра-К, 2015. – 389 с.
34. Князь С. В. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / С. В. Князь. – К. : Ліра-К, 2013. – 364 с.
35. Конопліна Ю. С. Система соціального страхування в контексті сучасних економічних і демографічних тенденцій : монографія / Ю. С. Конопліна. – К. : Ліра-К, 2015. – 105 с.
36. Кузьмін О. Є. Міжнародний фондовий ринок : навч. посіб. / О. Є. Кузьмін. – К. : Ліра-К, 2013. – 200 с.
37. Левченко В. П. Розвиток ринку небанківських фінансових послуг України : монографія / В. П. Левченко. – К. : Ліра-К, 2013. – 368 с.
38. Лукянов В. С. Сучасні фінансові ринки : монографія / В. С. Лукянов. – К. : Ліра-К, 2013. – 479 с.
39. Михайловська С. М. Фінанси в схемах і таблицях : навч. посіб. / С. М. Михайловська. – К. : Ліра-К, 2014. – 386 с.
40. Михайловська А. М. Банківські операції: навч. посіб. / А. М. Михайловська. – К. : Ліра-К, 2014. – 648 с.

41. Нагайчук Н. Г. Страхування : навч. посіб. / Н. Г. Нагайчук, – К. : Ліра-К, 2012. – 392 с.
42. Онисько С. М. Страхування: практикум для студентів вищих навчальних закладів освіти : навч. посіб. / С. М. Онисько. – К. : Ліра-К, 2015.
43. Онищенко О. Л. Банківські гарантії : монографія / О. Л. Онищенко. – К.: Ліра-К, 2014. – 288 с.
44. Патица Н. І. Міжнародні валютно-кредитні відносини : навч. посіб. / Н. І. Патица. – К. : Ліра-К, 2012. – 566 с.
45. Петрашко Л. П. Валютні операції : навч. посіб. / Л. П. Петрашко. – К. : Ліра-К, 2012. – 271 с.
46. Поважний О. С. Цінні папери і фондовий ринок : навч. посіб. / О. С. Поважний. – К. : Ліра-К, 2014. – 364 с.
47. Просолова С. П. Банківські операції : навч. посіб. / С. П. Просолова. – К.: Ліра-К, 2013. – 568 с.
48. Прямухіна Н. В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / Н. В. Прямухіна. – К. : Ліра-К, 2014. – 304 с.
49. Реверчук С. К. Банківська система : підручник / С. К. Реверчук. – К. : Ліра-К, 2014. – 400 с.
50. Ринок фінансових послуг: навч. посібник / Д.І. Дема, І.В. Абрамова, І.А. Шубенко, Л.В. Недільська, В.М. Трокоз. [2-е вид. перероб. і допов.]. - К.: Алерта, 2013. - 376с.
51. Сало І. В. Формування та реалізація кредитної політики банку : монографія / І. В. Сало. – К. : Ліра-К, 2015. – 176 с.
52. Сич Є М. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / Є. М. Сич. – К. : Ліра-К, 2012. – 428 с.
53. Скоморович І. Г. Банківські операції : навч. посіб. / І. Г. Скоморович. – К.: Ліра-К, 2014. – 484 с.
54. Страхові послуги: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / За заг. ред. Т.М. Артюх. – К.: КНЕУ, 2015. – 124 с.
55. Супрун А. А. Страхові послуги : навч. послуги / А. А. Супрун. – К. : Ліра-К, 2014. – 248 с.
56. Тестовий контроль знань з підготовки фахівців зі спеціальності «Фінанси»: Навчальний посібник / За ред. д-ра екон.наук, проф., зав. кафедри фінансів суб'єктів господарювання К.В.Васьківської. – Львівська державна фінансова академія. – Львів: Вид.Ліга Прес. – 2010. – 180с.
57. Фінансовий менеджмент: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / А.М.Поддєрьогін, Л.Д.Буряк, Н.Ю.Калач та ін. – К.: КНЕУ, 2014. – 294 с.
58. Фінанси : підручник. / за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 687 с.
59. Ходаківська В.П., Данілов О.Д. Ринок фінансових послуг: Навчальний посібник. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2011. – 501 с.
60. Циганов О. Р. Основи банківської справи : навч. посіб. / О. Р. Циганов. – К. : Ліра-К, 2014. – 404 с.
61. Черкасова С. Г. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / С. Г. Черкасова. – К. : Ліра-К, 2015. – 450 с.
62. Черкасова С. В. Фінансовий ринок : навч. посіб. / С. В. Черкасова. – К. : Ліра-К, 2014. – 336 с.

4.3. Періодичні видання

1. Актуальні проблеми економіки
2. Баланс-Бюджет
3. Бюджетна бухгалтерія
4. Економіка України
5. Економіка, фінанси, право

6. Економіст
7. Казна України
8. Регіональна економіка
9. Світ фінансів
10. Сталий розвиток економіки
11. Фінанси України

4.4. Ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної ради України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
4. Офіційний сайт Національного банку України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>
5. Офіційний сайт Асоціації українських банків – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://aub.org.ua>
6. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
7. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>
8. Офіційний сайт Державної казначейської служби України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.treasury.gov.ua
9. Офіційний сайт Держкомстату України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
10. Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг – <https://www.nfp.gov.ua>
11. Національної Комісії з цінних паперів та фондового ринку – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nssmc.gov.ua>
12. Сайт «Децентралізація влади» – [Електронний ресурс]: – Режим доступу: decentralization.gov.ua/
13. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]: – Режим доступу: www.ibser.org.ua
14. Сайт газети «Голос України». [Електронний ресурс] - режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/255545>
15. Електронна версія газети «Цінні папери України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.finmarket.info/securities_paper/